

Πεντηκοστή

Ευαγγέλιο κατά Ιωάννη 15,26-27 . 16,12-15

«Όταν έρθει ο Παράκλητος, που θα σας τον στείλω εγώ από τον Πατέρα, το Πνεύμα της Αλήθειας, που εκπορεύεται από τον Πατέρα, αυτός θα ερμηνεύσει την αποστολή μου. Αλλά κι εσείς θα δώσετε μαρτυρία για μένα, διότι εξαρχής είστε μαζί μου.... Πολλά έχω ακόμη να σας πω, αλλά δεν μπορείτε τώρα να σηκώσετε μεγαλύτερο βάρος. Όταν όμως θα έρθει εκείνος, το Πνεύμα της Αληθείας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια. Διότι δε θα μιλήσει από μόνος του, αλλά θα πει όσα θα ακούσει και θα σας αναγγείλει αυτά που μέλλουν να συμβούν. Εκείνος θα φανερώσει τη δική μου δόξα, διότι θα πάρει από αυτά που εγώ έχω και θα σας τα αναγγείλει. Όλα όσα ανήκουν στον Πατέρα είναι δικά μου, γι' αυτό σας είπα ότι το Πνεύμα θα πάρει από αυτά που έχω εγώ και θα σας τα αναγγείλει».

Πολλές φορές, στην τελευταία συνομιλία του με τους μαθητές του, ο Ιησούς τους υπόσχεται το Πνεύμα, που θα είναι από δω κι εμπρός το στήριγμά τους. Το ονομάζει: ο Παράκλητος: «Όταν έρθει ο Παράκλητος, που θα σας τον στείλω εγώ από τον Πατέρα, το Πνεύμα της Αλήθειας, που εκπορεύεται από τον Πατέρα, αυτός θα ερμηνεύσει την αποστολή μου. Αλλά εσείς θα δώσετε μαρτυρία για μένα, διότι εξαρχής είστε μαζί μου». «Όταν θα έρθει το Πνεύμα της Αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια. Διότι δε θα μιλήσει από μόνο του, αλλά θα πει όσα θα ακούσει, και θα σας αναγγείλει αυτά που μέλλουν να συμβούν».

Αν ο Ιησούς επιμένει τόσο πάνω στο δώρο του Πνεύματος, είναι για να ενισχύσει τους μαθητές του την ώρα της αναχώρησής του. Από δω κι εμπρός αυτοί θα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Το ίδιο αυτό βράδυ τους προειδοποιεί: «Αυτά σας τα είπα για να μην κλονιστεί η πίστη σας. Θα σας διώξουν από τις συναγωγές. Θα έρθει μάλιστα ο καιρός που όποιος σας θανατώσει θα νομίζει πως έτσι υπηρετεί το Θεό. Αυτά θα τα πράξουν διότι δε γνώρισαν τον Πατέρα ούτε εμένα. Αλλά σας τα είπα αυτά, ώστε, όταν έρθει η ώρα τους να γίνουν, να το θυμηθείτε πως εγώ σας τα είχα πει πιο μπροστά. Δε σας τα είπα, βέβαια, εξαρχής, επειδή ήμουν μαζί σας» (Ιω 16,1-4). Ο Ιησούς ξέρει πως οι μαθητές του θα διωχτούν όπως διώχτηκε κι ο ίδιος. Αυτοί που θέλησαν το θάνατό του, πίστεψαν πραγματικά πως ενεργούσαν για την τιμή του Θεού, αφού καταδίκασαν κάποιον που ήταν βλάσφημος! Αυτό ακριβώς λέει ο Ιωάννης στο ευαγγέλιό του: « Είπαν οι Ιουδαίοι: Εμείς έχουμε νόμο, και σύμφωνα με το νόμο μας πρέπει να πεθάνει, διότι ισχυρίστηκε πως είναι Υιός Θεού» (Ιω 19,7).

Αυτή η τρομερή παρεξήγηση μας καταπλήσσει: Ο Υιός του Θεού σταυρώθηκε από τους υπερασπιστές του Θεού. Με τη σειρά τους, οι μαθητές του Υιού θα διωχτούν, θα θανατωθούν ο ένας μετά τον άλλο, στο όνομα της αυθεντικής θρησκείας. Θα έχουν ανάγκη τότε από το Πνεύμα της Αλήθειας για να τους στηρίξει, ο Ιωάννης το ονομάζει: ο Παράκλητος, ο Συνήγορος, ο Υπερασπιστής. Το Πνεύμα θα τους στηρίξει όταν θα οδηγηθούν μπροστά στα ανθρώπινα δικαστήρια. Το Πνεύμα, λοιπόν, δεν τους δόθηκε γι' αυτούς τους ίδιους, αλλά για να μπορέσουν να δώσουν αυθεντική μαρτυρία για το Χριστό. Ο Ιησούς αυτό ακριβώς λέει για τη δική του κλήση: «Γεννήθηκα και ήρθα στον κόσμο για να φανερώσω την αλήθεια» (Ιω 18,37). Με τη σειρά τους, οι μαθητές δεν έχουν άλλο λόγο ύπαρξης παρά να φανε-

ρώσουν το Χριστό, ώστε ο κόσμος να γνωρίσει, επιτέλους, την αλήθεια του Πατέρα.

Η οριστική Διαθήκη ανάμεσα στο Θεό και την ανθρωπότητα δε θα μπορέσει να εγκαθιδρυθεί παρά όταν η ανθρωπότητα θα γνωρίσει επιτέλους το Θεό της. Η μη αναγνώριση του Θεού από την ανθρωπότητα είναι ένα πρόβλημα που είναι διάχυτο σ' όλη τη Βίβλο: Από την υποψία του Αδάμ, στον κήπο της Γένεσης (ο Αδάμ φαντάζεται έναν ζηλόφθονο Θεό), από την υποψία του διψασμένου λαού, μέσα στην έρημο του Σινά, που τολμά να κατηγορήσει το Θεό επειδή τον έβγαλε από την Αίγυπτο, μέχρι αυτούς που σταύρωσαν τον Υιό του ίδιου του Θεού, απλά επειδή δεν ανταποκρινόταν στις προσδοκίες τους, είναι πάντα η ίδια μη αναγνώριση. Μάταια οι προφήτες φωνάζουν στο λαό: «Ακούστε ουρανοί, κι εσύ γη δώσε προσοχή, διότι μιλάει ο Κύριος: Ανέθρεψα παιδιά και τώρα που μεγάλωσαν, πεισματικά ορθώνονται εναντίον μου. Το βόδι γνωρίζει τον αφέντη του, και το γαϊδούρι ξέρει το παχνί εκείνου που το ορίζει. Μα ο Ισραήλ σε ποιον ανήκει δεν το ξέρει, ο λαός μου τίποτα δεν κατανοεί» (Ησ 1,2-3). «Την αγάπη σας θέλω κι όχι θυσίες, να με αναγνωρίσετε για Θεός σας, παρά να μου προσφέρετε ολοκαυτώματα» (Ωσ 6,6). «Ο Κύριος λέει: Ας μην καυχάται ο σοφός για τη σοφία του ούτε ο δυνατός για τη δύναμή του ούτε ο πλούσιος για τον πλούτο του. Αλλά όποιος θέλει να καυχάται, να καυχάται επειδή είναι ικανός να με γνωρίζει και να ξέρει πως εγώ, ο Κύριος, ενεργώ με αγάπη, δικαιοσύνη και αξιοπιστία πάνω στη γη. Αυτά με ευχαριστούν» (Ιερ 9,22-23).

Αλλά ο Θεός δεν κουράστηκε, ξέρει καλά πως η ανθρωπότητα δεν μπορεί να τον ανακαλύψει από μόνη της, αφού Αυτός είναι ο Εντελώς Διαφορετικός. Θα επέμβει λοιπόν. Ας ακούσουμε τον Ιερεμία: «Θα τους βοηθήσω να καταλάβουν πως εγώ είμαι ο Κύριος. Θα επιστρέψουν σ' εμένα μ' όλη τους την καρδιά και τότε αυτοί θα είναι λαός μου κι εγώ Θεός τους» (Ιερ 24,7). «Κύριε, εσύ μου δίνεις δύναμη, με προστατεύεις και σ' εσένα καταφεύγω όταν θλίβομαι. Σ' εσένα θα έρθουν οι λαοί από τα πέρατα της γης και θα πουν: Βέβαια, οι θεοί που μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ψεύτικα, μάταια κι άχρηστα είδωλα. Είναι δυνατόν κανείς να κατασκευάσει τους θεούς του; Αυτά τα κατασκευάσματα δεν είναι θεοί. Πράγματι, λέει ο Κύριος, αυτή τη φορά θα κάνω τους ανθρώπους να γνωρίσουν καλά τη μεγάλη μου δύναμη, τότε θα μάθουν πως εγώ είμαι ο Κύριος» (Ιερ 16,19-21).

Αυτό θα έπρεπε να φωτίσει τις προσπάθειές μας να γνωρίσουμε το Θεό: επειδή Αυτός είναι ο Εντελώς Διαφορετικός, δεν μπορούμε να τον φτάσουμε με τις δικές μας μόνο προσπάθειες. Αυτός έρχεται να αποκαλυφθεί σ' εμάς. Γι' αυτό μας χαρίζει το Πνεύμα του. Το Πνεύμα είναι το πρώτο δώρο στους πιστούς, ώστε με τη μαρτυρία τους ο κόσμος να γνωρίσει την αλήθεια του Θεού.

Marie-N. Thabut

Μεταφρ. Αδ. Αγνή Αλμπέρτη
Ουρσουλίνα μοναχή

Βιβλικά

Ο Ιησούς της Ιστορίας, ο Χριστός της Εκκλησίας και ο Χριστός της φαντασίας

Ο Ιησούς της Ιστορίας και ο Χριστός της Εκκλησίας

Ο Ιησούς κήρυξε και έδρασε, δεν έγραψε. Συνεπώς, δεν μπορούμε να σχηματίσουμε άμεσα μια γνώμη γι' αυτόν. Μπορούμε όμως να σχηματίσουμε έμμεσα, μέσω των μαρτυριών των μαθητών του. Πράγματι, γύρω στο 30 μ.Χ. και στην Ιερουσαλήμ, οι μαθητές του Ιησού, άλλοτε ατομικά και άλλοτε ομαδικά, κάνουν την εμπειρία ότι ο Δάσκαλός τους αναστήθηκε. Έτσι, δεν έχουν πια καμιά αμφιβολία ότι ο Ιησούς ήταν ο Μεσσίας, ο Ιησούς είναι ο Χριστός. Οργανώνονται αστραπιαία σε μια ιεραρχημένη Εκκλησία, πιστεύοντας ότι και η βάση της και η ηγεσία της καθοδηγείται αόρατα, αλλά αποτελεσματικά, από τον Αναστημένο Χριστό. Πιστεύουν δηλ. ότι συγκροτούν μια Εκκλησία θεόπνευστη. Προσοχή: δεν μας ενδιαφέρει, αν οι άνθρωποι αυτοί είχαν δίκιο ή άδικο στον ιστορικό χώρο, μας ενδιαφέρει, τι πίστευαν το αν απατήθηκαν ή όχι που πίστευαν αυτά που πίστευαν, είναι κάτι στο οποίο μπορεί ν' απαντήσει μόνο η προσωπική έρευνα και, πολύ περισσότερο, τα διάφορα ιδεολογικά a priori.

Οι μαθητές, λοιπόν, αρχίζουν να κηρύττουν, τι είπε και τι έκανε ο προαναστάσιμος Ιησούς. Γιατί; Γιατί, στο φως του αναστάσιμου Χριστού, τα λόγια και οι πράξεις του προαναστάσιμου Ιησού βιώνονται προσανατολιστικά της πίστης και των πράξεων των οπαδών του, μόνον αν προσανατολίζουν τις πεποιθήσεις και τις πράξεις τους σύμφωνα με τα λόγια και τις πράξεις του προαναστάσιμου Ιησού, θα μπορέσουν να ενωθούν εσχατολογικά με τον αναστημένο Χριστό, τον μόνο ικανό να ικανοποιήσει την ανικανοποίητη δίψα του ανθρώπου για Χαρά. Οι ακροατές, λοιπόν, των μαθητών του Ιησού μεταδίδουν τα λόγια και τις πράξεις του Γαλιλαίου, οι δικοί τους ακροατές κάνουν το ίδιο κ.ο.κ., κ.ο.κ.

Για είκοσι, περίπου, χρόνια, δηλ. μέχρι το 50 μ.Χ. (+-), τα λόγια και οι πράξεις του Ιησού παραλαμβάνονται και μεταδίδονται προφορικά. Παραλαμβάνονται, συνεπώς, και μεταδίδονται σε συνεχώς νέες υπαρξιακές συνθήκες. Συχνά, λοιπόν, ερμηνεύονται στο φως των συνθηκών αυτών. Αν δεν ερμηνεύοντουσαν, θα ήταν αδύνατο να προσανατολίσουν την πίστη και τις πράξεις των μελών της Εκκλησίας, που, κάθε τόσο, ζούσαν σε νέες καταστάσεις. Οι ερμηνείες αυτές γίνονται αυθόρμητα από απλούς ανθρώπους, που αποδίδουν έτσι στον προαναστάσιμο Ιησού όχι λ.χ. μόνο κάποιο λόγιό του, αλλά και την ερμηνεία του, που προήλθε απ' αυτούς.

Εξάλλου, ήδη από τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του 30 μ.Χ., οι ιουδαίοι κήρυκες των λόγων και των πράξεων του Ιησού αρχίζουν να μεταδίδουν τα λόγια αυτά και τις πράξεις και σε ελληνόφωνες πληθυσμούς. Έτσι, η διδασκαλία και οι αφηγήσεις οι σχετικές με τα γεγονότα της ζωής του Ιησού μεταφράζονται από τα αραμαϊκά στα ελληνικά. Τώρα, το ζήτημα είναι ότι και η πιο πιστή μετάφραση είναι αδύνατο να μην ερμηνεύσει. Ας δοκιμάσουμε π.χ. να μεταφράσουμε στα γαλλικά το «Γιώργαινα, ρίξε τ' άρματα, δεν είναι εδώ το Σούλι», και τότε θα δούμε, τι σημαίνει αυτό. Η μεταφραστική δραστηριότητα μπορεί να μην είναι δημιουργία, αλλά ασφαλώς και είναι αναδημιουργία. Με την μετάφραση στα ελληνικά, η διδασκαλία και τα γεγονότα της ζωής του Ιησού ερμηνεύονται και, συχνά, αναδημιουργούνται.

Επί πλέον, ο αναστάσιμος Χριστός αποτελούσε για τους μαθητές του και όσους πίστευαν σ' αυτούς αντικείμενο Προσευχής, πράγμα, βέβαια, που δεν αποτελούσε ο προαναστάσιμος Ιησούς. Το αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος είναι να παίρνει ο αναστάσιμος Χριστός διαστάσεις και μορφές, που ο προαναστάσιμος Ιησούς δεν είχε, αλλά που του αποδίδονται αυθόρμητα. Καταλαβαίνει, βέβαια, κανείς, γιατί, μετά την εμπειρία της Ανάστασης, ήταν αδύνατο πια να μη βλέπουν οι μαθητές τον προαναστάσιμο Ιησού μέσα από τον αναστημένο Χριστό. Έτσι, ο προαναστάσιμος Ιησούς παρουσιάζεται να βαδίζει, να τρώει, να συζητάει, να κοιμάται, να ξυπνάει μ' έναν τρόπο τόσο υπερκόσμιο, που, αν ήταν πραγματικότητας, οι άνθρωποι του περιβάλλοντός του θα είχαν μείνει εμβρόντητοι, μην ξέροντας τι να υποθέσουν.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά στο Χριστό της Εκκλησίας και στον Ιησού της Ιστορίας. Πως σχετίζονται αυτοί οι δύο; Όπως ο καπνός με τη φωτιά. Ο καπνός

μπορεί να παίρνει διαστάσεις και μορφές, που η φωτιά που τον γεννάει δεν έχει, αλλά δεν θα είχε πάρει αυτές τις συγκεκριμένες διαστάσεις κι αυτές τις συγκεκριμένες μορφές, αν δεν τον γεννούσε αυτή η συγκεκριμένη φωτιά. Ο Χριστός της Εκκλησίας δεν είναι ανόμιος με τον Ιησού της Ιστορίας, αλλά δεν είναι και πανομοιότυπος: είναι η εξέλιξή του.

Από το 50 μ.Χ. (+_) η εξέλιξη αυτή συνεχίζεται στο γραπτό λόγο. Αρχίζει η καταγραφή των λόγιων του Ιησού, η συγκέντρωσή τους σε συλλογές, αρχίζει η καταγραφή γεγονότων της ζωής του Ιησού, γίνονται συγχωνεύσεις λόγιων και αφηγήσεων, οι οποίες εκδίδονται και επανεκδίδονται με προσθαφαιρέσεις και η όλη διαδικασία καθοδηγείται από την προσωπικότητα των συντακτών και των εκδοτών αυτού του υλικού, όπως και από τις ποιμαντικές ανάγκες των κοινοτήτων, για τις οποίες προορίζουν τα έργα τους. Ο επίλογος αυτής της διαδικασίας είναι τα γνωστά μας Τέσσερα Ευαγγέλια, το τελευταίο των οποίων εμφανίζεται το 90/100 μ.Χ. και τα οποία αποτελούν την αρχαιότερη μαρτυρία του κηρύγματος και της ζωής του Ιησού. Όστε τα Ευαγγέλια, τέτοια όποια τά' χουμε στα χέρια μας σήμερα, παρ' όλον ότι ανάγονται σε αυτόπτες και αυτήκοους μάρτυρες του Ιησού, δεν γράφηκαν όμως απ' αυτούς. Πρόκειται για έργα ιστορικά, αλλά διαμορφωμένα με τρόπο όχι ιστορικό. Οι συντάκτες τους παραλάμβαναν αποσπάσματα από τη διδασκαλία και τη ζωή του Ιησού, συχνά αγνοώντας, που, πότε και γιατί ειπώθηκε το τάδε λόγιο ή συνέβη το τάδε γεγονός. Έτσι, άλλοτε παρουσιάζουν το υλικό τους με την αποσπασματική μορφή που το παρέλαβαν και άλλοτε το τοποθετούν σε χώρο, χρόνο και συνθήκες, που, κατά την κρίση τους, θα ήταν οι πιο πιθανές. Θα ήταν σφάλμα, λοιπόν, να δει κανείς τα Ευαγγέλια σαν Βιογραφίες του Ιησού, όπως οι Βιογραφίες του Πλούταρχου ή του Σουετώνιου.

Πράγματι, οι συντάκτες των Ευαγγελίων ενδιαφερόντουσαν για την Ιστορία στο μέτρο που αυτή θεμελιώνει την Πίστη. Αυτός ήταν, άλλωστε, ο λόγος που η Εκκλησία ένωσε την ανάγκη να καταγράψει τη διδασκαλία και τα γεγονότα της ζωής του Ιησού. Οι μάρτυρες δηλ. αυτής της διδασκαλίας κι αυτών των γεγονότων, από μια στιγμή κι έπειτα, άρχισαν να πεθαίνουν. Η Εκκλησία ένωσε αμέσως τον κίνδυνο: αν οι προφορικές παραδόσεις τους δεν παγιώνονταν με το γραπτό λόγο, η μορφή του Χριστού θα συνέχιζε μεν να εξελίσσεται, αλλά με τρόπο πια αποκλειστικά και μόνο ψυχολογικό, όπως συνέβαινε με τις θεότητες της Φύσης, ή αφηρημένα λογικό, όπως συνέβαινε με τις φιλοσοφικές κοσμοθεωρίες. Η Εκκλησία, όμως, γνώριζε ότι ο Ιδρυτής της υπήρξε ιστορικό πρόσωπο και ότι η αρχή και αυτή της ίδιας, όπως και η εξέλιξή της, υπήρξαν κι αυτές ιστορικές. Παγίωσε, λοιπόν, με το γραπτό λόγο τις προφορικές παραδόσεις τις σχετικές με τα λόγια και τα γεγονότα της ζωής του Ιησού, ούτως ώστε η μορφή του να συνεχίσει να εξελίσσεται εκκλησιαστικά, προσανατολισμένη από την εκκλησιαστικά ερμηνευμένη ιστορία και όχι μόνο από την ανθρώπινη ψυχολογία, την υποκειμενική φαντασία ή την αφηρημένη λογική.

Είναι προφανές, λοιπόν, ότι δεν μπορούμε να προσεγγίσουμε τον Ιησού της Ιστορίας παρά μέσω του Χριστού της Εκκλησίας, μέσω δηλ. της Καινής Διαθήκης. Είναι, επίσης, προφανές ότι η προσέγγιση αυτή δεν μπορεί να είναι παρά μόνον αποσπασματική, όχι βιογραφική. Πώς γίνεται αυτή η προσέγγιση; Με την έρευνα, που προσπαθεί να διακρίνει τα ιστορικά στοιχεία από την εκκλησιαστική ερμηνεία τους. Και από ποιες αρχές καθοδηγείται αυτή η έρευνα; Όχι, πάντως, από αρχές θρησκευτικές ή αντιθρησκευτικές. Το να πει π.χ. κανείς ότι όλα τα θαύματα της Καινής Διαθήκης είναι ιστορικά, γιατί το Θαύμα είναι δυνατό, θα ήταν μια θρησκευτική αρχή. Το να πει επίσης κανείς ότι κανένα θαύμα της Καινής Διαθήκης δεν είναι ιστορικό, γιατί το Θαύμα δεν είναι δυνατό, θα ήταν μια αντιθρησκευτική αρχή. Τέτοιες αρχές όμως στο χώρο της Ιστορίας δεν έχουν καμιά αξία, γιατί γνωρίζουμε πολλά γεγονότα που παρουσιάστηκαν σαν θαύματα και δεν ήταν, όπως γνωρίζουμε και πολλά γεγονότα που παρουσιάστηκαν σαν θαύματα και, πράγματι, λογικο-εμπειρικά ήταν ανεξήγητα (ας θυμηθούμε τόσα και τόσα γεγονότα της

Λούρδης, - αλλ' όχι όλα – που κρίθηκαν λογικο-εμπειρικά ανεξήγητα από ολόκληρα επιτελεία ανεξήγητα από ολόκληρα επιτελεία επιστημόνων πάσης ιδεολογικής αποχρώσεως). Από ποιες αρχές, λοιπόν, καθοδηγείται η έρευνα η σχετική με τον Ιησού της Ιστορίας; Από τις αρχές της φιλολογικο-ιστορικής κριτικής. Δεν μπορούμε, φυσικά, να εκθέσουμε εδώ αναλυτικά τις αρχές αυτές, γιατί κάτι τέτοιο θα απαιτούσε ένα νέο άρθρο και μάλιστα εκτεταμένο. Αρκεί να πούμε ότι η φιλολογικο-ιστορική κριτική είναι μια επιστήμη θετική, που καταλήγει σε βεβαιότητες, πιθανότητες, δυνατότητες ή άγνοια, ανάλογα με το υλικό που έχει στη διάθεσή της είναι ευνόητο ότι η εύρεση έστω και ενός μικρού κομματιού από πάπυρο ή κάποιες αρχαιολογικές ανασκαφές μπορεί να κάνουν μια τέτοια επιστήμη ν' αναθεωρήσει κάποια από τις απόψεις της.

Ο Χριστός της φαντασίας

Ωστόσο η φιλολογικο-ιστορική προσέγγιση της προσωπικότητας του Ιησού εμφανίζεται, ουσιαστικά, μόνο από το 18^ο αιώνα και εξαπλώνεται μόνο από το 19^ο αιώνα. Φυσικά, δεν μπορεί να πει κανείς ότι, μέχρι τότε, η Εκκλησία δεν αντιμετώπιζε τον ιδρυτή της και σαν ιστορική προσωπικότητα, αφού θεμέλιο αυτής της αντιμετώπισης υπήρξε πάντοτε η Καινή Διαθήκη. Το ζήτημα όμως είναι ότι, επειδή η φιλολογικο-ιστορική κριτική της Καινής Διαθήκης ήταν ακόμη άγνωστη, άγνωστη ήταν και η διάκριση ανάμεσα στα ιστορικά και εκκλησιαστικά στοιχεία αυτού του βιβλίου. Έτσι, η Εκκλησία, επί αιώνες, αντιμετώπιζε την προσωπικότητα του Χριστού μ' ένα τρόπο υπερτροφικά θεολογικό, μ' αποτέλεσμα η θεϊκή διάσταση του Ιησού να μετατρέπει την ανθρώπινη διάστασή του σχεδόν σε συμβατική επρόκειτο για ένα είδος υφέρποντος Ευτυχιανισμού. Και αυτά μεν, στο εκκλησιαστικό επίπεδο. Στο ατομικό επίπεδο, τα μέλη της Εκκλησίας πλησίαζαν τη μορφή του Χριστού μόνο με την ευσέβεια, η οποία, γι' αυτό το λόγο, όχι σπάνια εκφυλιζόταν σε ευσεβισμό. Φυσικό ήταν, λοιπόν, ν' αντιδράσει και η νεαρή φιλολογικο-ιστορική κριτική της Καινής Διαθήκης, παρουσιάζοντας διαθέσεις αντιεκκλησιαστικές και αντιευσεβικές και προβάλλοντας ένα Χριστό αποκλειστικά και μόνο ανθρώπινο επρόκειτο για ένα είδος Νεστοριανισμού. Εννοείται ότι η Εκκλησία αντιμετώπισε την κριτική προσέγγιση της προσωπικότητας του Ιδρυτή της με μεγάλη καχυποψία, μέχρι και τις αρχές ακόμη του 20^{ου} αιώνα. Ωστόσο άρχισε ν' αντιμετωπίζει και η Εκκλησία την Καινή Διαθήκη με τα στοιχεία που έφεραν στο φως οι ιστορικές ανακαλύψεις, κατά τον 19^ο αιώνα. Έτσι αρχίζει μια σειρά ανταγωνιστικών Βίων του Ιησού, ο Ιησούς άνθρωπος – ο Ιησούς Θεός, που έχουν, όμως, κάτι το κοινό: δεν πρόκειται για μυθικές βιογραφίες, πρόκειται για βιογραφίες μυθιστορηματικές, αφού και οι μεν και οι δε συμπληρώνουν τα συχνά αγεφύρωτα χάσματα των αποσπασματικών πληροφοριών της Καινής Διαθήκης με μια αχαλίνωτη φαντασία. Οι φιλολογικο-ιστορικές έρευνες δηλ. είναι, συνήθως, και από τις δυο πλευρές ψευδοκριτικές, γιατί δεν έχουν κατορθώσει ακόμη ν' απαλλαγούν, στο μέτρο, τουλάχιστον, του δυνατού, από τις θρησκευτικές ή αντιθρησκευτικές προκαταλήψεις. Προσοχή όμως! Οι Βίοι του Ιησού, που προήλθαν και από τις δύο πλευρές, μπορεί, βέβαια, να είναι πια ξεπερασμένοι (ποιος τολμάει λ.χ. σήμερα να γράψει ένα Βίο του Ιησού!), αλλά περιέχουν και στοιχεία, που, μέχρι σήμερα, διατηρούν την ιστορική αξία τους. Ένα επιβλητικό σύγγραμμα σχετικά με τις έρευνες αυτής της περιόδου είναι η Ιστορία της έρευνας του βίου του Ιησού, που γράφηκε από τον Α. Schweitzer, που μεταφράστηκε από το Κέντρο Βιβλικών Μελετών «Άρτος Ζωής», Αθήνα 1982, και που ζωηρά θα συμβούλευα τον αναγνώστη μου να το διαβάσει.

Αλλά, αν οι ειδικοί έκαναν, κατ' αυτή την περίοδο, τέτοιες παραχωρήσεις στην καθαρή φαντασία, καταλαβαίνει κανείς, τι έγινε στον κόσμο των φιλοσόφων, των στοχαστών και των λογοτεχνών. Ακόμη και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οι άνθρωποι αυτοί πληροφορούνται τις διάφορες απόψεις των ειδικών από εκλαϊκευτικές

συνήθως δημοσιεύσεις. Καταγγέλλουν, λοιπόν, την Εκκλησία ότι θεοποίησε το Χριστό μέσω μιας συλλογικής θεολογίας, παντελώς αδιάφορης για την Ιστορία. Έτσι, αναλαμβάνουν εκείνοι το έργο της επανανθρωποποίησης του Χριστού. Και μέχρις εδώ καμιά αντίρρηση. Τα προβλήματα αρχίζουν από τη στιγμή που αυτοί οι φιλόσοφοι, οι στοχαστές, οι λογοτέχνες επανανθρωποποιούν το Χριστό, δείχνοντας και αυτοί μια αδιαφορία για την Ιστορία, που η Εκκλησία ούτε στις πιο υπερουράνιες εξάρσεις της δεν τόλμησε να δείξει. Καμιάς Οικουμενικής. Συνόδου η χριστολογία, κανενός ευσεβιστή η αεροβασία δεν έφθασε την ιστορική αυθαιρεσία αυτών των ανθρώπων. Πρόκειται γι' ανθρώπους που, συχνά, είναι ερωτευμένοι με το Χριστό, για τον απλούστατο λόγο ότι είναι ερωτευμένοι με τον εαυτό τους. Ο Χριστός είναι γι' αυτούς ένας ιδεώδης άνθρωπος και τον ιδεώδη άνθρωπο τον φαντάζεται, φυσικά, κανείς σαν τον εξιδανικευμένο εαυτό του. Έτσι, από τους κύκλους αυτούς αναδύονται διάφοροι αλληλοσυγκρουόμενοι Χριστοί το μόνο κοινό που έχουν μεταξύ τους είναι ο χαρακτηρισμός «Χριστός», που έχει καταντήσει πια μια απλή λέξη. Για τον G.F. Hegel ο Χριστός ήταν ένα είδος γερμανού ηθικολόγου, για τον Ντοστογιέφσκυ ο Χριστός είχε σλάβικη ψυχή, για τον K. Kautsky ο Χριστός ήταν κομμουνιστής, για τον O. Wilde ο Χριστός ήταν εστέτ κ.ο.κ., κ.ο.κ. Για τους ανθρώπους αυτούς δεν είχε σημασία, ποιος ήταν ο Χριστός, σημασία είχε, ποιος όφειλε να είναι, σύμφωνα με τη φαντασία του καθενός.

Αυτή η περίοδος παιδαριώδους συναισθηματισμού δεν ήταν, φυσικά, δυνατό να διαρκέσει. Η Εκκλησία άρχισε σιγά-σιγά να συνειδητοποιεί ότι, άθελά της, είχε συμβάλει και η ίδια ουκ ολίγο στο σχηματισμό του Χριστού της φαντασίας. Αν συνέχιζε δηλ. ν' αντιμετωπίζει το Χριστό ψευδο-ιστορικά, θα προκαλούσε και τους αντιπάλους της να συνεχίσουν να κάνουν κι εκείνοι το ίδιο, από τη δική τους, φυσικά σκοπιά. Έτσι, στις 30 Σεπ. 1943, ο Πίος ΙΒ', με την Εγκύκλιο "Divino afflante Spiritu (=Του θεϊκού εμπνέοντος Πνεύματος)", επεκύρωσε πλήρως την ανεξαρτησία της φιλολογικο-ιστορικής έρευνας της Βίβλου από τη διδακτική εξουσία της Εκκλησίας, επιφυλάσσοντας σ' αυτήν την τελευταία το καθήκον να επεμβαίνει στα θεολογικής φύσεως συμπεράσματα των βιβλιστών. Ας δώσουμε ένα παράδειγμα. Το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον τελειώνει με την παραγγελία του Αναστημένου Χριστού στους μαθητές του «Πορευθέντες ουν μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγ. Πνεύματος» (28,19). Μια σύντομη, λοιπόν, ιστορική κριτική θα είχε να παρατηρήσει εδώ ότι και από τις επιστολές του Παύλου και από τις Πράξεις των Αποστόλων γνωρίζουμε ότι οι μαθητές του Ιησού και τα άλλα μέλη της καινοδιαθηκικής Εκκλησίας, το βάπτισμα, το τελούσαν μόνο στο όνομα του Ιησού και όχι της Αγ. Τριάδος. Δύο τινά, λοιπόν: ή όντως ο Αναστημένος είχε παραγγείλει να τελείται το βάπτισμα στο όνομα της Αγ. Τριάδος και όλοι οι μαθητές του μετά το ξέχασαν ή ποτέ δεν είχε παραγγείλει κάτι τέτοιο και του το απέδωσε μετά η παράδοση της Εκκλησίας σε κάποιο προφορικό ή γραπτό στάδιό της. Επειδή, λοιπόν, θα ήταν μάλλον εξωφρενικό να συνέβη το πρώτο, συνέβη το δεύτερο. Μέχρις εδώ, η διδακτική εξουσία της Εκκλησίας δεν δικαιούται να επέμβει και ν' απαγορεύσει στο βιβλιστή να κοινοποιήσει προφορικά ή γραπτά κάτι το τόσο προφανές. Γι' αυτό, άλλωστε, και η διδακτική εξουσία της Εκκλησίας δίνει το Imprimatur σε μεταφράσεις της Βίβλου, που επισύρουν την προσοχή του αναγνώστη σε τέτοια θέματα, όπως κάνει π.χ. η Bible de Jérusalem, Paris 2 1973 (Mt 28, 19=c). Από' δω κι έπειτα, όμως, μπορεί κάποιος βιβλιστής ή και θεολόγος να συμπεράνει ότι ούτε και σήμερα πρέπει να τελείται το βάπτισμα στο όνομα της Αγ. Τριάδος, αλλά να τελείται μόνο στο όνομα του Ιησού. Τώρα, η διδακτική εξουσία της Εκκλησίας έχει το καθήκον να επέμβει. Γιατί; Γιατί ο θεολογικός στοχασμός είναι αδύνατο ν' αποδείξει, αν ήταν ή δεν ήταν ο ίδιος ο Αναστημένος, ο οποίος, το 60 ή 70 ή 80 μ.Χ., ενέπνευσε σε κάποιο μέλος της καινοδιαθηκικής Εκκλησίας να του αποδώσει τα Τριαδικά λόγια, που το 30 μ.Χ. δεν είχε προφέρει, και τούτο για να εξελίξει την πίστη των οπαδών Του στην Τριαδική Του Ύπαρξη. Αφού, λοιπόν, αυτό είναι αναπόδεικτο, αποτελεί α-

ντικείμενο Πίστης. Συνεπώς, τον τελευταίο λόγο τον έχει η διδακτική εξουσία της Εκκλησίας, η οποία, κατά την καινοδιαθηκική της περίοδο, είχε βιωθεί θεόπνευστη και, κατά τη μετακαινοδιαθηκική της περίοδο, συνέχισε να βιώνεται το ίδιο, βιώνοντας έτσι θεόπνευστη ολόκληρη την Καινή Διαθήκη, δηλ. όχι μόνο τα ιστορικά της στοιχεία, αλλά και τις ερμηνείες τους, που προήλθαν κατά την παράδοση και παραλαβή τους στα πλαίσια της Εκκλησίας.

π. Σ. Μαυροφίδης
Βιβλιστής

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Τους μήνες Ιούνιο & Ιούλιο 2006

Σ' αυτό το τεύχος παραθέτουμε μόνο τις περικοπές του Ευαγγελίου των Κυριακών. Ο χώρος είναι περιορισμένος.

Πέμπτη 1 Ιουνίου 2006

Η Επιστροφή του Ιησού στον Πατέρα του - Μάρκου 16,15-20

Η αποστολή μας είναι ξεκάθαρη: Να αναγγείλουμε τον Ιησού Χριστό, να βαπτίζουμε στο όνομά του, να βιώνουμε την ειρήνη και τη δικαιοσύνη. Ο Ιησούς εκπλήρωσε την αποστολή του με τον τρόπο που γνωρίζουμε και επιστρέφει στον Πατέρα του, που τον έστειλε και να του αναγγείλει ότι ολοκλήρωσε την αποστολή του. Δεν θα μπορούσαμε να εκπληρώσουμε την αποστολή μας, αν δεν βιώνουμε οι ίδιοι το μήνυμα που αναγγέλλουμε. Ο Ιησούς βίωσε ολοκληρωτικά την αποστολή του. Παραμένει ζωντανός ανάμεσά μας με το Πνεύμα που μας υποσχέθηκε, το Πνεύμα της δύναμης, της ειρήνης και της δικαιοσύνης. Το Πνεύμα της καλοσύνης. Η ουσιαστική αποστολή μας συνίσταται : στο να υπηρετούμε την ειρήνη και να βιώνουμε το καλό, με πλήρη δωρεάν άσκηση και με αίσθημα βαθιάς ευθύνης.

Κυριακή 4 Ιουνίου 2006

Ο Ιησούς προσεύχεται για τους μαθητές του - Ιωάννη 17, 11-19

Η πίστη στον Ιησού δεν είναι ένας κώδικας κανόνων, δύσκολων να τηρηθούν απεναντίας είναι πηγή ζωής που οδηγεί στην τελειότητα της αγάπης. Όσο περισσότερο πλησιάζουμε προς αυτή την τελειότητα τόσο περισσότερο η χαρά μας αυξάνει. Λάβαμε το δώρο του λόγου και με το βάπτισμά μας, είμαστε καθιερωμένοι στην αλήθεια. Την αλήθεια που καθιστά τον άνθρωπο ελεύθερο. Είμαστε σταλμένοι στον κόσμο για να μεταφέρουμε αυτό το μήνυμα, για να πούμε αυτό το βίωμά μας, την εμπειρία μας. Την αλήθεια της αγάπης ο Ιησούς μας τη δίνει για να την βιώσουμε, μέσα στον κόσμο που ζούμε, κινούμαστε και υπάρχουμε, όχι έξω από αυτόν. Το μήνυμα αυτό της αγάπης το βιώνουμε συγκεκριμένα με τα λόγια μας, τις πράξεις μας και τις συμπεριφορές μας, με τις επιλογές μας.

Κυριακή 11 Ιουνίου 2006

Η Μεγάλη Δωρεά του Πνεύματος του Θεού στην Εκκλησία του - Ιω 15,26-16,15

Η ερώτηση από εφήβους στον ιερέα ήταν : Ποια Πεντηκοστή προτιμάς; Την Πεντηκοστή όπως αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων ή εκείνη που αναφέρει ο Ιωάννης ο ευαγγελιστής; «Το βίαιο άνεμο που παρασύρει τα πάντα» ή «το Πνεύμα της αλήθειας που οδηγεί στην αλήθεια» με ήπιους τόνους; Μου ζητούσαν να διαλέξω ανάμεσα στην Πεντηκοστή που συνταράζει και θέτει σε κίνηση ή την Πεντηκοστή με ήπιους τόνους. Απάντησα ότι ούτως ή άλλως το Άγιο Πνεύμα είναι «αντιδραστικό». Όποιον πλησιάζει δεν τον αφήνει στην ησυχία του, είναι μια πρόκληση για ολόκληρη τη ζωή που καλείται να αλλάξει, να μεταμορφωθεί. Πορεύομαι προς την ολοκληρωτική αλήθεια ή παρασύρομαι από βίαιο

άνεμο είναι το ίδιο απαιτητικά. Το Πνεύμα συνεχίζει το έργο του Ιησού μέσα στον κόσμο, για να γνωρίσει ο κόσμος την αλήθεια του Θεού.

Κυριακή 18 Ιουνίου 2006

Ο Θεός δεν είναι μοναχικός, είναι μοναδικός σε τρία πρόσωπα - Ματθ. 28,16-20

Αν ο Θεός ήταν μόνος, κλεισμένος σε μια απόμακρη μεγαλειότητα, πως μπορούσε να είναι Θεός-Αγάπη; Ο απόστολος Παύλος περιγράφει πολύ ζωντανά το πώς ο Θεός είναι Αγάπη : Με το Χριστό και μέσω του Χριστού, είμαστε παιδιά του Θεού και είναι το Πνεύμα που μας μαθαίνει, και μας καθιστά ικανούς να κοιτάξουμε τον Πατέρα και να τον αποκαλούμε : Πατέρα. Ο Θεός είναι η ζωή που ασταμάτητα απλώνεται. Ο Θεός είναι η ζωή που δίνεται και εξαγνίζει. Ο Θεός, είναι η απεριόριστη αγάπη... Ο Θεός είναι Πατέρας, Υιός και Πνεύμα ! Τρία πρόσωπα για ένα μοναδικό, όχι μοναχικό, Θεό. Τρεις τρόποι με τους οποίους ο Θεός δίνει και δίνεται. Δεν είναι με μόνη τη λογική που λύνουμε το πρόβλημα του Θεού. Δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος από το να κοιτάζει κανείς τον Εσταυρωμένο και να κάνει ένα ωραίο Σημείο του Σταυρού, όπως το έμαθε από τη μητέρα του, για να πλησιάσει το Μυστήριο.

Κυριακή 25 Ιουνίου 2006

Ο Ιησούς δωρίζει το Σώμα του και του Αίμα του - Μάρκου 14,12-26

Τελώντας το Πάσχα, ο Ιησούς έκανε αναφορά στην απελευθέρωση του εβραϊκού λαού, οδηγημένος από το Μωυσή να βγει από τη σκλαβιά, και βαδίζοντας μέσα από την έρημο να φθάσει στη γη της επαγγελίας, που ο Θεός είχε υποσχεθεί. Για τη γιορτή αυτή θυσιάσαν αρνιά στο Ναό και σε κάθε σπίτι, και συμβολικά αποκήρυσσαν το παλαιό προζύμι του περασμένου έτους και περίμεναν το νέο προζύμι για ένα νέο ψωμί : ήταν μια γιορτή της Διαθήκης που έκλεινε ο Θεός με το λαό του κάτω από τα σύμβολα του αίματος και του άρτου. Στη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου ο Ιησούς επαναλαμβάνει την παραδοσιακή ευλογία, αλλά της δίνει ένα νόημα καινούργια : «Λάβετε, αυτό είναι το σώμα μου», «Αυτό είναι το αίμα μου». Με τα λόγια αυτά ο Ιησούς αναγγέλλει ότι η Διαθήκη του Θεού με τους ανθρώπους είναι ανανεωμένη. Έτσι, ο άρτος και ο οίνος αποβαίνουν σημάδι της εξόδου από όλες τις δουλείες, σημάδι αποκήρυξης του παλαιού προζυμιού και σημάδι του νέου άρτου . Ο ίδιος ο Υιός του Θεού γίνεται τροφή, γίνεται σάρκα της σάρκα μας, καρδιά της καρδιάς μας, έρχεται να μεταμορφώσει τον άνθρωπο εσωτερικά, γίνεται πηγή αγάπης. Κάθε φορά που πηγαίνουμε να κοινωνήσουμε, διασχίζουμε την έρημο των απιστιών μας και βαδίζουμε προς τη γη της υπόσχεσης, της ανάστασής μας.

Παρασκευή 30 Ιουνίου 2006-05-08

Γιορτή Καρδιάς του Ιησού: Η αγάπη του Θεού για τους ανθρώπους - Ιω 19,31-37

Ο όρος «καρδιά» σε όλες τις γλώσσες είναι συνώνυμο με τρυφερότητα, καλοσύνη, φιλοξενία αποδοχή. Ποτέ κανένας όσο ο Ιησούς δεν κατόρθωσε να αποκαλύψει την καλοσύνη της καρδιάς του Θεού, τη φροντίδα του για τους μικρούς και για τις αθλιότητες που καθημερινά υπομένουν. Ο Ιησούς βίωσε αυτή την αγάπη μέσα από την καθημερινή απάρνηση του εαυτού του, μέχρι την ύστατη εγκατάλειψη πάνω στο σταυρό. Ο προφήτης Ωσηέ περιγράφει την τρυφερότητα του Θεού προς το λαό του. Και ο ψαλμός τραγουδά : «Από τη μια γενεά στην άλλη, οι σκέψεις της καρδιάς του θέλουν να λυτρώσουν από το θάνατο όσους ελπίζουν στην αγάπη του και να τους διατηρούν στη ζωή σε περίοδο δοκιμασίας». Ενώ ο απόστολος Παύλος μας μιλάει για το πλάτος, το μήκος, το ύψος και το βάθος της αγάπης του Θεού για τους ανθρώπους.

Κυριακή 2 Ιουλίου, 13^η του Κυριακοδρομίου Β' :

Ο Ιησούς είναι ο Σωτήρας - Μάρκου 5,21-43

Με το βιβλίο του Ιωνά αλλά προπάντων με την περικοπή του Ευαγγελίου ο Θεός, και στο Ευαγγέλιο ο Ιησούς αποκαλύπτεται ως ο Σωτήρας. Είναι επείγουσα ανάγκη για τον άνθρωπο να μην ισοπεδώνει τα πάντα. Να δέχεται τις αλήθειες ό-πως αυτές του παρουσιάζονται στη ζωή του. Ο Θεός στέλνει το δούλο του Ιωνά για να σωθεί ο άνθρωπος εφόσον «πιστέψει» στο λόγο του. Το ίδιο συμβαίνει και με τον Ιησού : «μην ακούς τις ψεύτικες διαλαλήσεις, εσύ συνέχισε να πιστεύεις», λέει ο Ιησούς στον Ιάειρο. Μπροστά στην αδυναμία του ανθρώπου, όταν ο άνθρωπος σηκώνει ψηλά τα χέρια, τότε ο Θεός με τη δύναμή του προκαλεί τον άνθρωπο και τον προσκαλεί να μην χάνει το θάρρος του, να συνεχίζει να πιστεύει. Ο Θεός μπορεί... πάντοτε.

Κυριακή 9 Ιουλίου 2006, 14^η του Κυριακοδρομίου Β' :

Η δύναμη της διδασκαλίας του Ιησού - Μάρκου 6, 1-6

Από πού κατέχει αυτή τη σοφία και δύναμη; Είναι η μόνη ερώτηση που αξίζει. Ποιος είναι ο Ιησούς; Ο ευαγγελιστής Μάρκος, σ' ολόκληρο το ευαγγέλιό του προσκαλεί τον αναγνώστη του να ανακαλύψει ποιος είναι αυτός ο άνθρωπος με τη μοναδική σοφία και την μοναδική εξουσία. Η οικογένειά του είναι γνωστή, και όμως... Ένας καθημερινός άνθρωπος μπορεί να είναι απεσταλμένος του Θεού; Και όμως ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ, απ' όπου δεν βγήκε ποτέ κάτι σωστό, διδάσκει όπως κανένας μέχρι σήμερα. Έχει μάλιστα τη φήμη ότι κάνει θαύματα. Ο Ιησούς με όσα λέει και κάνει αποδεικνύεται Κύριος πάνω στη ζωή και το θάνατο και όμως όλοι ξέρουμε πως μόνο ο Θεός είναι Κύριος πάνω στη ζωή. Με τον εκατόνταρχο στα πόδια του σταυρού, είμαστε σε θέση να αναγνωρίσουμε «Αληθινά ο άνθρωπος αυτός ήταν Υιός Θεού» (Μάρκου 15,39) Ο Ιησούς προτείνεται σε όποιον πιστεύει, δεν επιβάλλεται σε κανένα.

Κυριακή 16 Ιουλίου 2006, 15^η του Κυριακοδρομίου Β' :

Είναι η ώρα της αποστολής, της δοκιμασίας - Μάρκου 6, 7-13

Έφθασε η ώρα της Αποστολής. Ο Ιησούς καλεί τους αποστόλους του, και τους στέλνει δύο-δύο, να πάνε και να κηρύξουν στους ανθρώπους τη μεταστροφή. Καμιά αποσκευή δεν είναι απαραίτητη, μόνο τα ελάχιστα αναγκαία: ένα μαστούνι και σανδάλια. Δεν είναι απαραίτητα ούτε το ψωμί, ούτε τα χρήματα, ούτε καμιά άλλη αποσκευή. Δύο-δύο, όσοι είναι απαραίτητοι για να υπάρξει διάλογος. Το Ευαγγέλιο δεν αναγγέλλεται μόνο του. Είναι απαραίτητο να υπάρχει η κοινότητα, η Εκκλησία η οποία είναι ο φορέας της Καλής Είδησης. Είναι απαραίτητο για να γίνει η επαλήθευση της Αναγγελίας, της παρουσίας της φιλίας ακόμα και της αδελφικής επαλήθευσης της Αλήθειας... Για να μιλήσει κανείς για το Θεό δεν έχει ανάγκη από αποσκευές. Η μόνη απαραίτητη αποσκευή είναι η αγάπη με την οποία ο Θεός μας αγαπά.

Κυριακή 23 Ιουλίου 2006, 16^η του Κυριακοδρομίου Β' :

Επιστροφή από την αποστολή - Μάρκου 6, 30-34

Οι μαθητές επιστρέφουν από την αποστολή τους, κουρασμένοι στο σώμα και την ψυχή. Οι καταστάσεις που συνάντησαν και οι απαιτήσεις των ανθρώπων ήταν πολλές και ποικίλες. Όλοι είχαν κάτι να πουν και κάτι να ρωτήσουν το Δάσκαλό τους. Ο Ιησούς τους λέει να αποσυρθούν σε μέρος ερημικό για να ξεκουραστούν. Οι μαθητές που είχαν σκορπιστοί στα διάφορα μέρη τώρα ξαναβρίσκονται μαζί. Ανταλλάζουν εμπειρίες. Ομολογούν τις επιτυχίες τους αλλά και τις αποτυχίες τους. Πρέπει το μήνυμα του Ιησού που αναγγέλλουν να προοδεύσει μέσα στην ανθρωπότητα. Αυτή είναι η κύρια φροντίδα τους και η επιδίωξή τους. Το έργο δεν είναι δικό τους. Έχουν χρέος να μεταδώσουν αυτό που παρέλαβαν. Πολλές φορές για τους ακροατές αυτό φαίνεται αναχρονιστικό. Η Αλήθεια είναι μία, είναι αυτή για

την οποία ο Ιησούς έδωσε μαρτυρία. Είναι η λυτρωτική Αλήθεια του Θεού και αυτήν πρέπει να μεταδώσουν. «Προσπάθησε να εισχωρήσεις στο θησαυρό της καρδιά σου και θα ανακαλύψεις το θησαυρό του ουρανού» έλεγε ο Ισαάκ ο Σύριος τον 7^ο αιώνα.

Κυριακή 30 Ιουλίου 2006, 17^η του Κυριακοδρομίου Β' :

Πολλαπλασιασμός των άρτων - Ιωάννη 6, 1-15

Πού θα μπορούσαμε να αγοράσουμε τόσο ψωμί ; Μια ερώτηση πολύ πεζή. Οι μαθητές είναι ενοχλημένοι από τα πλήθη. Το ερώτημα του Ιησού είναι «για να τους δοκιμάσει». Το ψωμί είναι η βασική τροφή, και στη Γραφή είναι προ πάντων δώρο Θεού. Ο Ιησούς λυπήθηκε τα πλήθη που αγαπά πολύ. Έχει την έγνοια της πείνας των ανθρώπων - «δώσε μας σήμερα τον άρτο της κάθε μέρας» - Ένας μικροπωλητής προσφέρει πέντε ψωμιά και δυο ψάρια... ο Ιησούς λέει την ευλογία, ευχαριστεί τον Πατέρα του και τους τα μοιράζει για να έχουν με αφθονία. Η αφθονία υπάρχει διάχυτη σ' ολόκληρο το Ευαγγέλιο. Ο Ιησούς ικανοποιεί με το παραπάνω, θεραπεύει, συμπιλιώνει, συναντά τα πλήθη και τα πρόσωπα, γεμάτος γλυκύτητα πραότητα, ταπεινοσύνη και υπομονή : είναι τα χαρακτηριστικά της ποιότητας στις σχέσεις του με τους ανθρώπους.

Μετάφραση – Προσαρμογή
Δημήτριος Δαλέζιος

Μήνυμα του Πάπα

Για τις Κλήσεις

12 Μαρτίου 2006

Ο εορτασμός της προσεχούς Παγκόσμιας Ημέρας Προσευχής για τις Κλήσεις, μου δίνει την ευκαιρία να καλέσω όλο το Λαό του Θεού να στοχαστεί γύρω από το θέμα «Η Κλήση του χριστιανού να ζει το Μυστήριο της Εκκλησίας». Γράφει ο Απόστολος Παύλος: «Ευλογητός ο Θεός και Πατέρας του Κυρίου μας Ιησού Χριστού... μάς διάλεξε στο πρόσωπο του Χριστού, πριν ακόμα δημιουργήσει τον κόσμο... μέσω του Ιησού Χριστού μάς προόρισε για υιοθεσία του» (Εφ 1,3-5). Πριν ακόμα δημιουργήσει τον κόσμο, πριν από τον ερχομό μας στη ζωή, ο ουράνιος Πατέρας μας διάλεξε προσωπικά τον καθένα, για να μας καλέσει να εισέλθουμε σε υλική σχέση μαζί του, μέσω του Ιησού Χριστού, του ενσαρκωμένου Λόγου, κάτω από την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος. Πεθαίνοντας για μας, ο Ιησούς μας εισήγαγε στο μυστήριο της αγάπης του Πατέρα, αγάπη η οποία τον περιβάλλει ολοκληρωτικά και την οποία Εκείνος προσφέρει σε όλους εμάς. Κατ' αυτό τον τρόπο, ενωμένοι με τον Ιησού, ο οποίος είναι η Κεφαλή, εμείς αποτελούμε ένα σώμα, την Εκκλησία.

Το βάρος δύο χιλιάδων ετών ιστορίας μας κάνει δύσκολο να αντιληφθούμε το νεωτερισμό του θαυμάσιου μυστηρίου της θείκης υιοθεσίας που βρίσκεται στο επίκεντρο της διδασκαλίας του Αγίου Παύλου. Ο Πατέρας, μας υπενθυμίζει ο Απόστολος, «μας έκανε γνωστό το μυστήριο της θελήσεώς του... δηλαδή, να ανακεφαλαιώσει τα πάντα στο πρόσωπο του Χριστού» (Εφ 1,9-10). Και προσθέτει, όχι χωρίς ενθουσιασμό: «εμείς γνωρίζουμε ότι, για εκείνους που αγαπούν το Θεό, όλα συνεργούν προς το καλό, για εκείνους που είναι καλεσμένοι σύμφωνα με το σχέδιό του. Γιατί εκείνους που από πάντα γνώριζε, τους προόρισε να γίνουν σύμμορφοι προς την εικόνα του υιού του, για να είναι αυτός πρωτότοκος ανάμεσα σε πολλά αδέρφια. (Ρω 8,28-29). Η προοπτική είναι πράγματι θαυμάσια: είμαστε καλεσμένοι να ζούμε ως αδελφοί και αδελφές του Ιησού, να αισθανόμαστε υιοί και θυγατέρες

του ιδίου Πατέρα. Πρόκειται για ένα δώρο που ανατρέπει κάθε ιδέα και προοπτική αποκλειστικά ανθρώπινη. Η ομολογία της αληθινής πίστης ανοίγει διάπλατα το νου και την καρδιά στο ανεξάντλητο μυστήριο του Θεού, που διακατέχει την ανθρώπινη ύπαρξη. Τι να πούμε τότε για τον πολύ δυνατό πειρασμό των ημερών μας, με τον οποίο οι άνθρωποι αισθάνονται αυτάρκειες σε σημείο να αποκλείουν το μυστηριώδες σχέδιο του Θεού που έχει για μας; Η αγάπη του Πατέρα, που αποκαλύπτεται στο πρόσωπο του Χριστού, μας το υπενθυμίζει.

Για να απαντήσουμε στο κάλεσμα του Θεού και να ενταχθούμε σε πορεία, δεν είναι απαραίτητο να είμαστε τέλειοι. Γνωρίζουμε ότι η επίγνωση της προσωπικής αμαρτίας, έδωσε την αφορμή στο μετανοημένο γιο να πάρει τον δρόμο της επιστροφής και να αισθανθεί κατ' αυτό τον τρόπο τη χαρά της συμφιλίωσης με τον Πατέρα. Οι ανθρώπινες αδυναμίες και περιορισμοί δεν αποτελούν εμπόδιο, υπό τον όρο πως αυτές συμβάλλουν στο να συνειδητοποιήσουμε ολοένα και περισσότερο το γεγονός πως έχουμε ανάγκη από τη λυτρωτική χάρη του Χριστού. Αυτή είναι η εμπειρία του Αγίου Παύλου που ομολογούσε: «Ευχαρίστως, λοιπόν, να καυχηθώ περισσότερο για τις αδυναμίες μου, ώστε να έλθει να κατοικήσει μέσα μου η δύναμη του Χριστού» (Β' Κορ 12,9). Στο μυστήριο της Εκκλησίας, Μυστικό Σώμα του Χριστού, η θεϊκή δύναμη της αγάπης μεταμορφώνει την καρδιά του ανθρώπου, κάνοντάς την ικανή να μεταδώσει την αγάπη του Θεού στους αδελφούς. Στο πέρασμα των αιώνων πολλοί άνδρες και γυναίκες, μεταμορφωμένοι από τη θεϊκή αγάπη, αφιέρωσαν την ύπαρξή τους στην αποστολή της Βασιλείας. Ήδη στην όχθη της θάλασσας της Γαλιλαίας, πολλοί άφησαν τον Ιησού να τους κατακτήσει: βρίσκονταν σε αναζήτηση της θεραπείας του σώματος ή του πνεύματος και τους άγγιξε η δύναμη της χάρης του Θεού. Άλλοι διαλέχτηκαν προσωπικά από τον Χριστό και έγιναν οι απόστολοί του. Βρίσκουμε επίσης πρόσωπα, όπως η Μαρία η Μαγδαληνή και άλλες γυναίκες, που Τον ακολούθησαν από δική τους πρωτοβουλία, απλώς από αγάπη, αλλά, όπως ο μαθητής Ιωάννης, κατάκτησαν κι αυτές επίσης μια ιδιαίτερη θέση στην καρδιά Του. Αυτοί οι άνδρες και οι γυναίκες, που γνώρισαν μέσω του Χριστού το μυστήριο της αγάπης του Πατέρα, συμβολίζουν την πληθώρα των κλήσεων που εξ' αρχής υπάρχουν μέσα στην Εκκλησία. Παράδειγμα εκείνου που είναι καλεσμένος να δώσει μαρτυρία με ιδιαίτερο τρόπο της αγάπης του Θεού είναι η Μαρία, η Μητέρα του Ιησού, άμεσα συνδεδεμένη, στην πορεία της πίστης της, με το μυστήριο της Ενσάρκωσης και της Λύτρωσης.

Στο Χριστό, ο οποίος αποτελεί την Κεφαλή της Εκκλησίας, η οποία είναι το Σώμα του, όλοι οι χριστιανοί απαρτίζουν «την εκλεκτή γενεά, το βασιλικό ιερατείο, το άγιο έθνος, το λαό του Θεού που ο ίδιος απόκτησε για να αναγγέλλει τα θαυμάσια έργα Του» (Α' Πε 2,9). Η Εκκλησία είναι αγία, αν και τα μέλη της έχουν ανάγκη από εξαγνισμό, έτσι ώστε η αγιοσύνη, δώρο του Θεού, να μπορεί να ακτινοβολεί σε αυτούς έως την πλήρη λάμψη της. Η Β' Σύνοδος του Βατικανού προβάλλει το πανανθρώπινο κάλεσμα στην αγιοσύνη, διακηρύττοντας ότι «οι οπαδοί του Χριστού, οι οποίοι κλήθηκαν από το Θεό όχι εξ' αιτίας των πράξεών τους, αλλά κατά το σχέδιο της χάριτός Του και δικαιωμένοι μέσω του Ιησού Χριστού, με το Βάπτισμα της πίστης, έγιναν αληθινά παιδιά του Θεού και συμμετοχοί της θείας φύσεως, και γι' αυτό αληθινά άγιοι» (*Φως των εθνών*, 40). Στο πλαίσιο αυτού του πανανθρώπινου καλέσματος, ο Χριστός, ο Μέγας Αρχιερέας, κατά τη μέριμνά του για την Εκκλησία καλεί, απ' όλες τις γενεές, πρόσωπα που αναλαμβάνουν τη φροντίδα του λαού του ιδιαίτερα, καλεί στην διακονία της ιεροσύνης, ανθρώπους που ασκούν μια πατρική φροντίδα, πηγή της οποίας είναι η ίδια η πατρότητα του Θεού (πρβ. Εφ 3,15). Η αποστολή του ιερέα στην Εκκλησία είναι αναντικατάστατη. Συνεπώς, ακόμη και σ' εκείνες τις περιοχές που ο αριθμός των ιερέων είναι ελλιπής, δεν πρέπει να λείπει η βεβαιότητα ότι ο Χριστός συνεχίζει να εγείρει άνδρες, οι οποίοι όπως οι Απόστολοι, αφού αφήσουν κάθε άλλη απασχόληση, αφιερώνονται ολοκληρωτικά στην τέλεση των ιερών μυστηρίων, στο κήρυγμα του Ευαγγελίου και στην ποιμαντική αποστολή. Στην αποστολική παραίνεση «Θα σας δώσω Ποι-

μένες», ο αείμνηστος προκάτοχός μου Ιωάννης-Παύλος Β΄ έγραψε περί αυτού: «Η σχέση του ιερέα με τον Χριστό, και μέσω αυτού με την Εκκλησία του έγκειται στο είναι του ιερέα, δυνάμει της μυστηριακής καθιερώσεως-χρίσεώς του, και στη δράση του, δηλαδή στην αποστολή του η διακονία του. Ιδιαίτερος, «ο ιερέας είναι υπηρέτης του Χριστού ο οποίος είναι παρών στο μυστήριο της Εκκλησίας, κοινωνίας και αποστολής. Από το γεγονός της συμμετοχής στη «χρίση» και στην «αποστολή» του Χριστού, ο ιερέας μπορεί να επεκτείνει στην Εκκλησία την προσευχή Του, το λόγο Του, τη θυσία Του, τη σωτήρια δράση Του. Είναι λοιπόν υπηρέτης του μυστηρίου της Εκκλησίας, διότι εκτελεί τα εκκλησιολογικά και μυστηριακά σημεία της παρουσίας του αναστημένου Χριστού» (αρ. 16).

Ένα άλλο ιδιαίτερο κάλεσμα, που κατέχει μια τιμητική θέση στην Εκκλησία, είναι το κάλεσμα στην αφιερωμένη ζωή. Κατά το παράδειγμα της Μαρίας από τη Βηθανία, η οποία «καθισμένη στα πόδια του Ιησού, άκουε το λόγο Του» (Λκ 10,39), πολλοί άνδρες και γυναίκες αφιερώνονται να ακολουθήσουν ολοκληρωτικά και αποκλειστικά το Χριστό. Αυτοί, ενώ εκτελούν διάφορες υπηρεσίες στο χώρο της ανθρώπινης μόρφωσης και στη φροντίδα των φτωχών, στη διδασκαλία, ή στη φροντίδα των ασθενών, δεν εννοούν αυτές τις δραστηριότητες ως το σπουδαιότερο σκοπό της ζωής τους, διότι, όπως πολύ καλά υπογραμμίζει ο Κώδικας του Κανονικού Δικαίου, «πρώτο και ιδιαίτερο καθήκον όλων των μοναχών πρέπει να είναι η πνευματική μελέτη των θεϊκών αληθειών και η συνεχής ένωση με το Θεό, δια της προσευχής» (καν. 663, & 1). Και στην αποστολική παραίνεση «Αφιερωμένη ζωή» ο Ιωάννης-Παύλος Β΄ σημειώνει: «Κατά την παράδοση της Εκκλησίας η μοναχική ορκωμοσία θεωρείται ως μια ιδιαίτερη και καρποφόρα εμβάθυνση του εξαγιασμού του βαπτίσματος, εφόσον μέσω αυτού, η στενή συνένωση με τον Χριστό, που ήδη άρχισε με το Βάπτισμα, αναπτύσσεται με τη δωρεά της διάπλασης πιο τέλεια εκφρασμένης και υλοποιημένης, μέσα από το βίωμα των ευαγγελικών συμβουλών» (αρ. 30).

Ενθυμούμενοι την υπόδειξη του Ιησού: «Ο θερισμός είναι πολύς, οι εργάτες όμως είναι λίγοι! Παρακαλέστε, λοιπόν, τον Κύριο του θερισμού για να στείλει εργάτες στο θερισμό Του» (Μτ 9,37), αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη να προσευχηθούμε για τις κλήσεις στην ιεροσύνη και στην αφιερωμένη ζωή. Δεν μας εκπλήσσει ότι εκεί που προσεύχονται με ζήλο, ανθίζουν οι κλήσεις.

Η αγιοσύνη της Εκκλησίας εξαρτάται ουσιαστικά από την ένωση με τον Χριστό και από το άνοιγμα προς το μυστήριο της χάριτος που ενεργεί μέσα στις καρδιές των πιστών. Γι' αυτό θα ήθελα να προσκαλέσω όλους τους πιστούς να καλλιεργήσουν μια στενή σχέση με τον Χριστό, Διδάσκαλο και Ποιμένα του λαού του, και μιμούμενοι την Μαρία, η οποία κρατούσε στην καρδιά της τα θεία μυστήρια και τα μελετούσε επιμελώς (πρβ. Λκ 2,19). Μαζί, λοιπόν, με την Παναγία, η οποία κατέχει μια κεντρική θέση στο μυστήριο της Εκκλησίας, ας προσευχηθούμε:

Πατέρα Άγιε, κάμε να ανθίσουν μεταξύ των χριστιανών
πολυάριθμες και άγιες κλήσεις στο Ιερατείο,
ώστε να διατηρούν ζωντανή την πίστη
και να φυλάττουν την ευχάριστη ανάμνηση του Υιού Σου,
του Ιησού Χριστού,
μέσω του κηρύγματος του λόγου Του
και τη μετάδοση των μυστηρίων,
με τα οποία Εσύ ανανεώνεις συνεχώς τους πιστούς Σου.

Δώσε μας άγιους λειτουργούς της Τράπεζάς Σου,
οι οποίοι να είναι επιμελείς και ζηλωτές φύλακες της Ευχαριστίας,
μυστήριο της ύψιστης δωρεάς του Χριστού
για τη λύτρωση του κόσμου.

Κάλεσε λειτουργούς της ευσπλαχνίας Σου,

οι οποίοι μέσω του μυστηρίου της Συμφιλίωσης
θα διαδίδουν τη χαρά της δικής Σου συγχώρησης.

Κάμε, Πατέρα, η Εκκλησία να δέχεται με χαρά
τις αναρίθμητες εμπνεύσεις του Πνεύματος του Υιού Σου,
και πρόθυμη στα διδάγματά Του,
να φροντίζει τις κλήσεις στην ιερατική και την αφιερωμένη ζωή.

Στήριζε τους Επισκόπους, τους ιερείς, τους διακόνους,
τους μοναχούς και τις μοναχές
και όλους τους βαπτισμένους εν Χριστώ,
ώστε να εκτελούν πιστά την αποστολή τους
στην υπηρεσία του Ευαγγελίου.

Σου το ζητούμε δια μέσου του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Αμήν.
Μαρία, Βασίλισσα των Αποστόλων, ικέτευε για μας.

Βενέδικτος 16ος

Τριπλή Επέτειος

3.12.2005 – 3.12.2006

**«Φωτιά ήρθα να ανάψω πάνω στη γη
και πόσο θα ήθελα να είχε ήδη ανάψει» (Λκ 12,49)**

Τα λόγια αυτά του Ιησού, το 1530, άναψαν μια φλόγα στην καρδιά τριών φοιτητών του Παρισιού: του Ιγνατίου ντε Λογιόλα, του Φραγκίσκου Ξαβερίου και του Πέτρου Φαβρ. Θα καταλήξουν να είναι -όπως οι ίδιοι είπαν- «φίλοι εν Κυρίω», τόσο μάλιστα που μαζί θα ανακαλύψουν ένα νέο τρόπο αναφοράς προς το Θεό και προς τον κόσμο. Θα ιδρύσουν μια νέα μοναχική οικογένεια μέσα στην καθολική Εκκλησία τη «Συντροφιά του Ιησού», τους Ιησουίτες, και βρίσκονται στο ξεκίνημα μιας πνευματικότητας.

Το έτος των επετείων που ανήγγειλε ο π. Κόλβενμπαχ, σημερινός Γενικός Ηγούμενος του Τάγματος, στις 27 Σεπτεμβρίου 2004, αποβλέπει «στο να επαληθεύσουμε και να καταστήσουμε πιο έντονη την πιστότητά μας στο κάλεσμα του Κυρίου».

Και όπως έγραφε ο π. Φραγκίσκος-Ξαβέριος Dumortier, σημερινός επάρχος της Γαλλίας: «Πρόκειται, πριν απ' όλα να θυμηθούμε, με τις τρεις μεγάλες αυτές προσωπικότητες, το ξεκίνημα του Τάγματός μας. Όχι για να επισκεφτούμε το παρελθόν, σαν σε μουσείο, αλλά για να ξαναβρούμε, μέσα από την πηγή της ιστορίας, τη δύναμη αυτή του Θεού που συναρπάζει τους ανθρώπους, του χθες όπως και του σήμερα, για να τους καταστήσει αποστόλους».

Ποιοι είναι οι τρεις πρώτοι Ιησουίτες;...

Ο Ιγνάτιος ντε Λογιόλα

(450 χρόνια από το θάνατό του στις 31 Ιουλίου 1556 στη Ρώμη)

«Παρατηρήσετε τον τρόπο με τον οποίο ο Θεός αγωνίζεται και ενεργεί για μας»

Ο Ιγνάτιος, ο οποίος υπομονετικά συγκέντρωσε μια ομάδα φοιτητών στο Παρίσι, όπου και ο ίδιος πήγε για να σπουδάσει, ενώ ήταν ήδη 40 ετών.

Είχε μαζί του, στις αποσκευές του μερικά φύλλα όπου είχε καταγράψει πνευματικές ασκήσεις, καρπό της προσωπικής του εμπειρίας του Θεού. Θα μπορούσαν να βοηθήσουν και άλλα πρόσωπα, στη δική τους πνευματική πορεία. Όλοι οι πρώτοι σύντροφοι έλαβαν από τον Ιγνάτιο τις *«Πνευματικές Ασκήσεις»*. Και με τη σειρά τους, όπως ο Ιγνάτιος, θέλησαν να βάλουν τάξη στη ζωή τους στην υπηρεσία και στη δοξασία του Θεού.

Όταν πρώτοι σύντροφοι θα αποφασίσουν στη Ρώμη να ιδρύσουν τη «Συντροφιά του Ιησού», ο Ιγνάτιος θα εκλεγεί γενικός ηγούμενος του τάγματος και θα επιδοθεί στη συγγραφή του Καταστατικού. Ως μεγάλος μύστης, είναι αχώρητος στην αναζήτηση και εύρεση του Θεού στο καθετί.

Ο Φραγκίσκος Ξαβέριος

(500 χρόνια από τη γέννησή του στις 7 Απριλίου 1506)

«Ο Χριστός να με στείλει οπουδήποτε σ' ολόκληρο τον κόσμο»

Από τη Ναβάρρα, ο Φραγκίσκος προοριζόταν για μια λαμπρή εκκλησιαστική καριέρα όταν ο Ιγνάτιος έρχεται να κατοικήσει στο ίδιο φοιτητικό δωμάτιο μαζί του. Έβαλαν αρκετό χρόνο για «να τα βρουνε», ο Φραγκίσκος ήταν πολύ δύσκολος στο να δεχθεί να βιώσει την εμπειρία των Πνευματικών Ασκήσεων με τον Ιγνάτιο.

Στάλθηκε σε ιεραποστολή, λίγο μετά την ίδρυση του Τάγματος. Διέσχισε τις Ινδίες, τους Μολούκους, την Ιαπωνία... Είναι ο κατεξοχήν ιεραπόστολος. Διατηρούσε πάνω του τις υπογραφές των πρώτων συντρόφων του. Πέθανε απέναντι στην Κίνα που ονειρευόταν να ανακαλύψει και να αγαπήσει.

Ο Πέτρος Φαβρ

(500 χρόνια από τη γέννησή του στις 13 Απριλίου 1506 στη Βιλαρέ της Σαβοΐας, Γαλλία)

«Ικετεύσετε το Πνεύμα να θελήσει να πειθαρχήσει τα πνεύματα που κατοικούν μέσα μας»

Ο Πέτρος είναι από τη Σαβοΐα (με τα σημερινά δεδομένα θα ήταν Γάλλος υπήκοος). Είναι ο λιγότερο γνωστός από τους τρεις Ιησουίτες που γιορτάζουμε φέτος. Ήταν ο πρώτος που χειροτονήθηκε ιερέας. Στη Μονμάρτη, κατά τη διάρκεια μιας θείας Λειτουργίας την οποία τέλεσε τη 15^η Αυγούστου 1534, η ομάδα των φίλων γύρω από τον Ιγνάτιο, πρόφερε όρκους για να δεθούν μεταξύ τους και να επιδοθούν σ' ένα αποστολικό σχέδιο.

Ο Ιγνάτιος έλεγε για τον Πέτρο Φαβρ : μετέδιδε με τον καλύτερο τρόπο τις Πνευματικές Ασκήσεις. Αυτό σημαίνει ότι ήταν ένας άνθρωπος του Θεού, γεμάτος πάθος για διάλογο προκειμένου να «βοηθήσει τις ψυχές» και να διευκολύνει τη μεταστροφή της καρδιάς. Διέσχισε με τα πόδια τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Γερμανία. Ήταν ένας από τους θεολόγους που ο Ιγνάτιος έστειλε στη Σύνοδο της Τριδέντου. Καταπονημένος από την προσπάθεια πέθανε στη Ρώμη, το 1546, μερικά χρόνια μετά την ίδρυση του Τάγματος.

π. Δημήτριος Δαλέζιος τ.Ι.